

RAPORT – REWITALIZACJA ULICY ŚW. MARCIN

OPRACOWANY NA PODSTAWIE WARSZTATÓW, KTÓRE ODBYŁY SIĘ PODCZAS SEMINARIUM PT. PARTNERSTWO NA RZECZ REWITALIZACJI ZORGANIZOWANEGO W POZNANIU W DNIACH 27-28 MAJA 2024 R.

<https://www.poznan.pl/mim/main/wrazniowa-mapa-swietego-marcina,p,38552,38577,56752.html>

REDAKCJA:

DR HAB. ARCH. INŻ. DOMINIKA PAZDER, PROF.PP
DR INŻ. ARCH. BARTOSZ KAŻMIERCZAK
DR EDYTA MASIEREK

WSPÓLORGANIZATORZY I PANELIŚCI:

Hanna Sierocka - Dyrektor Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Poznaniu

dr hab. inż. arch. Krzysztof Skalski, prof. ANS, urbanista Paris X, członek ICOMOS, em. prof. UJ, Instytut Spraw Publicznych, Instytut Nauk Technicznych, Prezes Forum Rewitalizacji

dr hab. inż. arch. Dominika Pazder, prof. PP, Politechnika Poznańska - Wydział Architektury, Instytut Architektury i Planowania Przestrzennego, Forum Rewitalizacji

dr inż. arch. Bartosz Kaźmierczak, Politechnika Poznańska - Wydział Architektury, Instytut Architektury, Urbanistyki i Ochrony Dziedzictwa, Forum Rewitalizacji

dr Edyta Masierek, Uniwersytet Łódzki, Instytut Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej, Wydział Nauk Geograficznych, Forum Rewitalizacji

dr inż. arch. Magdalena Rembeza, Politechnika Gdańska, Wydział Architektury, Katedra Urbanistyki i Planowania Regionalnego, Forum Rewitalizacji

dr inż. arch. Joanna Poczobut, Uniwersytet Gdański, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, Forum Rewitalizacji

Doroła Chudowska-Rączka – Wiceprezes Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji

dr hab. Katarzyna Zalaśńska – Dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa

Anna Dyszkant - Narodowy Instytut Dziedzictwa, Dział Zarządzania Dziedzictwem i Analiz Wpływu Zmian Klimatu na Dziedzictwo

Katarzyna Parysek-Kasprzyk - vice Dyrektor Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji UMP

Piotr Libicki – Pełnomocnik Prezydenta ds. Estetyki Miasta

Arkadiusz Jankowski - Koalicja św. Marcin

Wojciech Szalbierz – Prezes Fundacji Pokolenie, przedstawiciel biznesu ul. Św. Marcin

Maria Fenrych – Centrum Kultury Zamek

Angelika Jabłońska – Fundacja Made in Art.

Jakub Głaz – Centrum Otwarte

PROGRAM SEMINARIUM

Dzień 1	
9.30	Rejestracja uczestników
10.00 – 10.10	Uroczyste otwarcie seminarium - Hanna Sierocka, Krzysztof Skalski
10.10 – 10.25	Wystąpienie Wiceprezydenta Miasta Poznania
10.25 – 10.40	Wystąpienie Dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa – dr hab. Katarzyna Zalasieńska
Sesja 1 - Przegląd dobrych praktyk i modelowych rozwiązań na przykładzie ulicy Święty Marcin Moderator sesji: Magdalena Rembeza	
10.40 – 11.00	Działania rewitalizacyjne w wymiarze inwestycyjnym i społecznym – Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji UM
11.00 – 11.20	Partycypacja interesariuszy w procesach rewitalizacji jako czynnik trwałych zmian – Edyta Masierek
11.20 – 11.40	Przyszłość rewitalizacji w Polsce – szanse i wyzwania - Krzysztof Skalski
11.40 – 12.00	Przerwa kawowa
Sesja 2 - Dotychczasowe działania i nowe kierunki rozwoju ulicy Święty Marcin Moderator sesji: Dominika Pazder	
12.00 – 12.20	Centrum Kultury Zamek jako partner instytucjonalny i kulturalny w rewitalizacji ścisłego centrum -Centrum Kultury Zamek
12.20 – 12.40	Społeczność lokalna jako partner rewitalizacji - Hanna Sierocka – Towarzystwo Wiedzy Powszechnej i Koalicja Święty Marcin
12.40 – 13.00	Rola biznesu lokalnego w rewitalizacji - Wojciech Szalbierz
13.00 – 13.20	Estetyzacja przestrzeni publicznej w poznańskiej rewitalizacji - Piotr Libicki
13.20 – 13.50	Dyskusja Moderowana – Edyta Masierek, Bartosz Kaźmierczak
14.00 – 15.00	Przerwa obiadowa
15.10 – 15.30	Dostępność i estetyka przestrzeni publicznych - Joanna Poczobut
15.30 – 15.50	Centra Kompetencji ds. Rewitalizacji w Narodowym Instytucie Dziedzictwa - Anna Dyszkant

Dzień 2	
9.30 – 10.10	Oddolne inicjatywy lokalne wspierające działania rewitalizacyjne - Anđżelika Jabłońska, Jakub Głaz, Arkadiusz Jankowski
10.10 – 13.30	Warsztaty – „Święty Marcin stary... wczoraj, dziś i jutro” Moderatorzy: Dorota Chudowska-Rączka, Bartosz Kaźmierczak, Edyta Masierek, Dominika Pazder, Joanna Poczobut, Magdalena Rembeza
13.30 -15.00	Prezentacje i dyskusja
15.00	Obiad

I. WPROWADZENIE / CEL SPOTKANIA, DZIAŁANIA ODDOLNE – KOALICJA ŚW. MARCIN

W dniach 27-28 maja 2024 r. odbyło się seminarium połączone z warsztatami dotyczące przyszłości ulicy św. Marcin w Poznaniu. Przyczyną podjęcia tej inicjatywy był fakt zakończenia długotrwałych prac związanych z przebudową ulicy i konieczność przywrócenia jej właściwego prestiżu oraz aktywizowania jej funkcji centrotwórczej, służące podkreśleniu jej rangi w mieście i znaczenia dla mieszkańców. Inicjatorami i organizatorami spotkania były: Towarzystwo Wiedzy Powszechnej oraz Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji, a uczestnikami w dużej mierze interesariusze związani z ul. św. Marcin: mieszkańcy, przedstawiciele Centrum Kultury Zamek, stowarzyszeń i fundacji działających na rzecz lokalnych inicjatyw, harcerze, uczniowie i studenci, przedsiębiorcy prowadzący działalność na ul. św. Marcin, a także reprezentanci Urzędu Miasta Poznania. Organizatorzy warsztatów dążyli do włączenia jak najszerszego grona interesariuszy, aby sformułowane w wyniku spotkań rekomendacje odwoływały się do szerokiego spektrum potrzeb.

Ideą spotkania było wypracowanie wspólnej strategii działań zmierzających do ożywienia ulicy w ramach zawiązanej w 2015 Koalicji św. Marcin. Koalicja ta od wielu lat wspiera rewitalizację centrum miasta poprzez działania kulturalne i edukacyjne.

Głównym celem moderowanej dyskusji i warsztatów była identyfikacja celów, na jakie nakierowane są działania poszczególnych aktorów procesu rewitalizacji. Chodziło o wskazanie możliwych pól współpracy, a w dłuższej perspektywie czasowej, o wypracowanie programu działań wpływających na trwałe zmiany i ożywienie przestrzenno-funkcjonalne ulicy. Zwiększenie zakresu współpracy jest konieczne do osiągnięcia efektu synergii i wzmocnienia rezultatu działań w postaci zysków wszystkich interesariuszy - według zasady *win-win*. W wyniku prac udało się sformułować listę pomysłów określających przyszłe przedsięwzięcia. Należy jednak podkreślić, że uczestnicy w różnym stopniu zainteresowani byli uczestnictwem we wszystkich wymienionych inicjatywach. Prowadzący spotkanie zasugerowali wykonanie listy z proponowanymi aktywnościami i działaniami, które będą dawały możliwość każdej z zainteresowanych osób lub grup przypisania się do nich w roli współorganizatora. Metoda ta pozwala nie tylko na określenie działań priorytetowych (największa liczba zaangażowanych), ale także na bardzo skuteczne zarządzanie przyszłymi projektami (podział na zadania i jednostki / organizacje odpowiedzialne za ich wykonanie).

Opracowany raport powinien stanowić punkt wyjścia do dalszej dyskusji nt. przyszłości ul. św. Marcin oraz tworzenia instrumentów i projektów wspierających jej aktywizację i rozwój.

II. FENOMEN UL. ŚW.MARCIN – W CZORAJ/DZIŚ/JUTRO

Serce Poznania bije faktycznie w środku miasta. To tutaj jest bowiem geograficzne centrum, a także najbardziej rozpoznawalna arteria stolicy Wielkopolski. Ulica Święty Marcin to symbol Poznania, duma mieszkańców i magnes dla turystów.

Przyjezdnych często dziwi, dlaczego nie odmieniamy nazwy ulicy. Wyjaśnić trzeba, że trzymamy się tradycji. Osada powstała w XII wieku nosiła miano Święty Marcin, a Poznaniacy przez kolejne stulecia utrwaliли taki zapis.

Co warto podkreślić, remont został przeprowadzony w ramach działań rewitalizacyjnych, natomiast brakuje jeszcze działań na rzecz wsparcia rozwoju społeczno-ekonomicznego.

SZÓSTKA DLA ŚW.MARCINA

Po zakończeniu i oddaniu ulicy Św. Marcin po remoncie, Koalicja Święty Marcin zaproponowała działania wokół inicjatywy **“Szóstka dla Św. Marcina”**. Odbyło się kilka spotkań w gronie partnerów przy udziale urzędników, m.in. Wiceprezydenta Mariusza Wiśniewskiego. Zdając sobie sprawę z trudności organizacyjno-finansowych Miasta, nie zawsze zależnych od jego Włodarzy, warto podkreślić, że kluczowy jest jednak efekt końcowy uwzględniający rewaloryzację, rewitalizację i rozwój w sposób najszerszy - stąd przedstawiono najważniejsze hasła “Szóstki”:

1. Czystość

2. Historia

3. Marka turystyczna

4. Potrzeby

5. Samochody

6. Zieleń

Punkty ułożone zostały w kolejności alfabetycznej. Ich spełnienie musi nastąpić jednocześnie. Nie jest za późno, aby wprowadzić sensowne, niezbędne, wartościowe dla Poznania zmiany. Zarządzanie infrastrukturą Miasta to nie tylko remonty, to przede wszystkim spójna i perspektywiczna wizja rozwoju tkanki miejskiej. Święty Marcin jest jedynie jej przykładem - niestety, bardzo wyraźnym i budzącym obawy o charakter centrum Poznania, jak i atrakcyjności całego miasta.

Koalicja rozpoczęła od “Szóstki dla Św. Marcina dyskusję”, która będzie kontynuowana i wspierająca zapisy niniejszego raportu.

III. ZDIAGNOZOWANE MOCNE I SŁABE STRONY UL. ŚWIĘTY MARCIN

Uczestnicy spotkania zostali podzieleni na cztery grupy i poproszeni o spisanie mocnych stron ulicy święty Marcin. Członkowie grup mogli spontanicznie zgłaszać swoje obserwacje i refleksje na temat tego, co stanowi o wyjątkowości tej ulicy. Okazało się, że wskazania poszczególnych grup w znacznym zakresie się pokrywały. Za najważniejsze atuty ulicy uznano: dobrą lokalizację, historię i rozpoznawalną tożsamość miejsca, aktywną lokalną społeczność i NGO, dostępność komunikacyjną (transportem publicznym, rowerem, pieszo, samochodem), uspokojony ruch, obecność uczelni i studentów, uporządkowaną zieleni, różnorodność występujących tu usług (w tym m.in.: hotele, gastronomia, instytucje kultury i edukacji, usługi ponadlokalne), przestrzeń eventowa, cykliczne wydarzenia kulturalne, miejsca do siedzenia, dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. Warto jednak podkreślić, że mocne strony przeważały nad słabymi, jednocześnie jednak zarysowała się bardzo wyraźna potrzeba zmian w sferze społeczno-ekonomicznej.

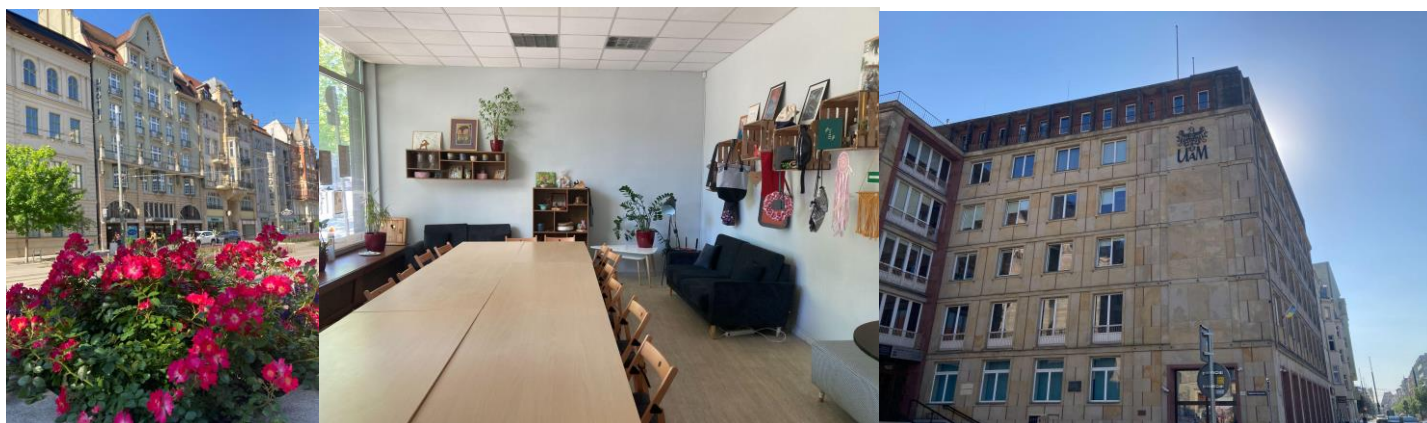
Tab. 1. Mocne strony ul. św. Marcin

MOCNE STRONY	
grupa 1	grupa 2
<ul style="list-style-type: none"> ● Uspokojony ruch ● Dobre oświetlenie ● Dużo zieleni ● Bezpieczeństwo ● Duży potencjał ● Historia miejsca- tożsamość ● Wysoka różnorodność przestrzeni ● Infrastruktura sprzyjająca organizacji wydarzeń ● Aktywna społeczność lokalna ● Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami ● Różnorodność usług ● Lokalizacja centralna ● Pojawianie się zieleni w miejscach, w których jej nie było ● Pojawienie się wydarzeń istotnych dla społeczności ● Cykliczność wydarzeń na imieniny ulicy, dzień sąsiada, rytmy na Marcinie, kolędowanie 	<ul style="list-style-type: none"> ● Lokalizacja/ komunikacja /dojazd / środek (do) Poznania (się) ● Przestrzeń eventowa ● Przystosowana dla osób z niepełnosprawnościami ● Wzrost liczby lokali gastronomicznych ● Uspokojony ruch ● Zieleń uporządkowana ● Komfort użytkowania ● Zwiększenie bezpieczeństwa ● Miejsce do siedzenia w przestrzeni ● Zamek jako symbol ulicy ● Szeroka oferta handlowa ● Brama berlińska (nie jest zaznaczona) ● Skala ulicy/ szerokość i wysokość zabudowy ● Aktywność NGO i mieszkańców ● Obecność studentów ● Oferta hotelowa

<ul style="list-style-type: none"> ● Mobilizacja społeczności lokalnej ● Dostępność komunikacyjna ● Potencjał turystyczny, ulica wpisana na mapie turystycznej Poznania ● Usprawniona infrastruktura rowerowa ● Różnorodni użytkownicy przestrzeni ● Usługi o randze ponadlokalnej 	
<p>grupa 3</p>	<p>grupa 4</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Centralne położenie (serce miasta) ● Rozpoznawalna nazwa ulicy ● Marka pt. imieniny ulicy ● Dobra dostępność komunikacyjna (rowerowa, piesza, samochodowa) ● Instytucje kultury ● Różnorodność oferty gastronomicznej ● Rozpoznawalna przestrzeń ulicy (zamek, alfa, kościół, św. Marcina) ● Sąsiedztwo uczelni (generatory ruchu pieszych) ● Hotele (baza noclegowa) ● Inicjatywy oddolne 	<ul style="list-style-type: none"> ● Dobra lokalizacja ● Skala ulicy ● Strefa pieszego ● Rozpoznawalność ● Historia ● Różnorodność wydarzeń ● Architektura, muzea, UAM, święty Marcin ● Bliskość MTP ● Gastronomia ● Hotele ● Silna lokalna społeczność ● Podwórka jako potencjał ● Dostępność ● Transport publiczny ● Bliskość usług

Źródło: opracowanie własne na podstawie wypowiedzi uczestników warsztatów

Fot. Mocne strony ul. św. Marcin

Autor: Edyta Masierek (spacer badawczy w dniu 28 maja 2024 r.)

Kolejnym zadaniem było spisanie największych bolączek, problemów i niedostatków związanych z przestrzenią ulicy, sposobem jej funkcjonowania, a także metodami jej utrzymania i zarządzania. Zgłoszono m.in. następujące problemy związane z ulicą Święty Marcin: pustostany, brudne podcienia, niewystarczający standard utrzymania czystości, problemy społeczne (osoby bezdomne), brak współpracy i koordynacji działań realizowanych na ul. św. Marcin, brak dostosowania przestrzeni do zmian klimatu, niewystarczająca informacja o historii miejsca, zbyt mała promocja wydarzeń, rosnący wynajem mieszkań prywatnych, wysokie czynsze, niewystarczająca oferta handlowa, konflikty między ruchem samochodowym a pieszym, sporo budynków o niskim stanie technicznym przeznaczone do remontu, słaba jakość estetyczna witryn.

Tab. 2. Słabe strony ul. św. Marcin

SŁABE STRONY	
grupa 1	grupa 2
<ul style="list-style-type: none"> ● Jakość monitoringu miejskiego ● Zieleń w donicach ● Problemy społeczne (bezdumni na ulicach) ● Brak dostosowania przestrzeni do zmian klimatu ● Jakość małej architektury ● Przestrzeń parterów ● Brak współpracy i koordynacji działań, skomplikowane procedury ● ZDM! ● Pustostany, np. Alfa i zasoby ZKZL 	<ul style="list-style-type: none"> ● Istniejące pustostany ● Brudne podcienia ● Zbyt rzadko podlewana ziemia (zieleń w donicach) ● Trudna przestrzeń do mieszkania ● Niewystarczający standard utrzymania czystości ● Niewystarczająca informacja historyczna ● Zbyt mała promocja wydarzeń ● Mała aktywność mieszkańców ● Rosnący wynajem mieszkań prywatnych ● Wysokie czynsze ● Niewystarczająca oferta handlowa ● Niewystarczające atrakcje dla młodzieży
grupa 3	grupa 4
<ul style="list-style-type: none"> ● Dominacja funkcji komunikacyjnej, brak ikoniczności ● Brak wyeksponowania waloru romantycznego historii ulicy ● Konflikty między ruchem samochodowym, a ruchem pieszym ● Droga do – nikąd ● Monofunkcja - tylko oferta gastronomiczna, brak handlowej ● Brak powiązań ofertowych, zanik pasaży ● Brak ciągłości oferty ● Wysokie czynsze ● Wzmocnienie oferty kulturotwórczej ● Niska jakość budynków (pustostany) ● Jakość estetyczna witryn ● Brak oferty handlowej dla mieszkańców ● Bezdomni ● Betonowa posadzka 	<ul style="list-style-type: none"> ● Problem ze śmieciami ● Niewystarczająca promocja ulicy ● Puste lokale ● Niezagospodarowane podwórka ● Niska jakość infrastruktury (mała architektura, nawierzchnie) ● Św. Marcin - wyspa ciepła ● Poznaniacy unikają ul. Św. Marcina ● Trudności w połączeniu różnych potrzeb ● Brak tablic informacji turystycznej ● Zdewastowane elewacje ● Brak koordynatora ulicy ● Bezdomni ● Za mało rogali ! ● Brak miejsc parkingowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wypowiedzi uczestników warsztatów

Fot. Słabe strony ul. św. Marcin

Autor: Edyta Masierek (spacer badawczy w dniu 28 maja 2024 r.)

IV. POTENCJAŁY, DZIAŁANIA MOŻLIWE DO PODJĘCIA

Ostatnim zadaniem interesariuszy było nakreślenie wizji przyszłości ulicy św. Marcin, wykorzystującej w rozwoju jej największe potencjały. W tym celu grupy zostały poproszone o stworzenie plakatu - collage'u wykonanego z wycinków kolorowych magazynów.

Pierwsza grupa przedstawiła wizję ulicy jako miejsca skupiającego artystów. Zwrócono uwagę na potrzebę wykorzystania pustostanów, poprawy jakości witryn sklepowych, ożywienia podupadłych pasażi handlowych. Postulowano o większe wsparcie ze strony władz miasta.

Druga grupa, podobnie jak poprzednia, wskazywała na znaczącą rolę kultury i sztuki w procesie ożywiania ulicy. Podkreślano rolę lokalnych tradycji i historii miejsca. Sugerowano możliwość przywrócenia funkcji handlowej ze szczególnym naciskiem na branżę odzieżową, co miałyby skutkować stworzeniem poznańskiej dzielnicy mody. Podkreślano potrzebę zwiększenia ilości zieleni oraz zaciśnięcia wzajemnej współpracy, a także wykorzystania potencjału lokalnych podwórek, jako

przestrzeni mogących uzupełniać aktywności głównej przestrzeni publicznej jaką jest ulica Św. Marcin.

Grupa trzecia podkreślała konieczność budowania zintegrowanej lokalnej społeczności, która może mieć siłę przebicia na forum Miasta poprzez mówienie jednym głosem, konkretnie wyrażającym swoje postulaty w sposób rzeczowy i prezentujący wspólną wizję rozwojową. Ulica św. Marcin w wizji tej grupy to ulica wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych, promująca idee rozwoju zrównoważonego i synergii rozwoju miejskiego z ochroną wartości przyrodniczych.

Czwarta grupa upatruje szansę na ożywienie ulicy w działalności kulturowo-edukacyjnej, ale też w urozmaiceniu i rozwoju oferty usługowej i handlowej, poszukując ikoniczności ofertowej ulicy i powiązaniu działań promocyjno-kulturalnych z rozwojem ekonomicznym. Hasłem przewodnim wizji rozwojowej zaproponowanej przez tą grupę było stwierdzenie BUDZI-MY ŚW. MARCIN! Ważnym elementem rozwoju ulicy powinna być cykliczność wydarzeń wpisanych tematycznie w spójną i satysfakcjonującą różne grupy użytkowników ofertę.

POTENCJAL: PUSTOŚĆ → NOWA OFERTA
• WIRYNA → NOWE OKNO
• PASAŻE → HANDEL / ZIELONA

SZTUKA - KULTURA

PIŁNO KOOPERACJI PROJ. I REWITALIZACJI | 2022 | 2024 | KAŻDY 2 MARCA

DZIS

PERSONAL ANDE

SITUACJA

KULTURA

REZERWACJA

MODA

NSPÓLNOŚĆ

Artystka

GRUPA 2 – POSTER

GRUPA 4 – POSTER

V. WNIOSKI – POMYSŁY / HASŁA ZAPROPONOWANE PRZEZ GRUPY

To, co szczególnie wybrzmiało podczas dwudniowego spotkania różnych grup interesariuszy ul. św. Marcin, to konieczność koordynacji wszelkich działań zarówno tych infrastrukturalnych, jak i społecznych oraz potrzeba stworzenia wspólnego, spójnego programu rozwoju i promocji ulicy przy udziale lokalnej społeczności, a także jednolitego "brandingu miejsca". Dyskusja i zaangażowanie uczestników warsztatów pozwoliło na stworzenie listy potrzeb/pomysłów do ewentualnej realizacji w ramach programu, które mogą stać się inspiracją do konkretnych projektów w przyszłości aktywizujących ul. św. Marcin.

Pomysły/hasła/potrzeby zgłoszone przez interesariuszy:

- BUDZI-MY ŚW. MARCIN przez świetlny mapping, spójną w wymiarze estetycznym iluminację, która będzie charakterystyczną, rozpoznawalną cechą wizerunku ulicy i będzie służyła promocji miejsca,
- św. Marcin ma być modny i obudzony, promowany przez spójność wizualną i wysoką jakość estetyczną przestrzeni np. w postaci najpiękniejszych w całym Poznaniu witryn sklepowych (coroczny konkurs, ale i konkursy tematyczne; Święta, dzień Niepodległości itp.) czy oferty cukierniczej związanej z rogalami czy winem,
- kreacja wyjątkowych witryn jako instaspotów promujących ulicę,
- warto bardziej promować działania wspólnotowe realizowane w ramach Koalicji łącząc różnych odbiorców i odpowiadając na ich zróżnicowane potrzeby,
- należy wprowadzić grę miejską lub artefakty sztuki w przestrzeni ulicy związane z postacią św. Marcina promujące ulicę,
- warto tworzyć przemyślaną i spójną ofertę handlową – wyspecjalizowaną i niepowtarzalną np. związaną z rękodziełem, modą, rzemiosłem,
- promując hasło: CZEKAJĄC NA WIOSNĘ NA ŚW. MARCINIE – LUDZI/ZIELEŃ/KULTURA należy szukać sposobu na wzmocnienie tożsamości miejsca, podkreślenie jej unikatowości i zapewnienie różnorodnej, ale charakterystycznej dla ulicy oferty handlowo-usługowej, która będzie przyciągać nowych odbiorców, z jednoczesnym wydobyciem walorów miejsca, w tym nowych przestrzeni odpoczynku z dużą ilością zieleni,
- hasło TWÓJ STYL BYWANIA NA ULICY ŚW. MARCIN ma nieść ze sobą pozytywne emocje, ma służyć integracji różnych użytkowników,

- należy dbać o zachowanie tradycji miejsca, zapewniając jej współczesną interpretację,
- trzeba podejmować działania służące zwiększaniu wzajemnego zaufania – między różnymi użytkownikami tej przestrzeni, jak i między Miastem a lokalnymi społecznościami,
- należy stworzyć harmonogram cyklicznych aktywności, które wzmacniają współpracę i pomagają określić wspólne cele i dążenia lokalnych społeczności i Miasta,
- ul. św. Marcin ma być przyjazną i atrakcyjną przestrzenią publiczną, żywotną i „trendy” będąc jednocześnie ekskluzywną i inkluzywną, kameralną i publiczną, miejscem wytchnienia i miejscem aktywności, przeznaczoną dla mieszkańców, a także turystów,
- w wymiarze ekonomicznym należy stworzyć strategię rozwiązania problemów pustostanów i wyludniania się ulicy, a także problemu bezdomności i patologii społecznych wpływających negatywnie na wizerunek i czystość ulicy,
- potrzeba docierania do różnych użytkowników w różnych miejscach – budowania sieci miejsc w ramach świętomarcińskiej akupunktury urbanistycznej,
- potrzeba zorganizowania lub zaadaptowania lokalu w parterze ulicy na miejsce spotkań dla mieszkańców, a także zapewnienie możliwości stałego kontaktu/konsultacji z radnymi miejskimi,
- edukacja młodych pokoleń; realizacja lekcji na temat historii miasta, realizacja projektu “Wspólna nie znaczy niczyja”,
- realizację projektów społeczno-gospodarczych, ukierunkowanych na rejon ul. Święty Marcin poprzez organizacje pozarządowe,
- promocja ulicy Święty Marcin na zewnątrz (np. spoty reklamowe dotyczące miasta i lokalnych wydarzeń) i wewnątrz (dotarcie z informacjami do mieszkańców miasta).

Z KIM chcemy osiągać te cele?

Zarząd Dróg Miejskich, Plastyk Miejski, Biuro Promocji, Wydział Kultury, mieszkańcy, przedstawiciele lokalnych biznesów, rady i mieszkańcy innych dzielnic śródmieścia, Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji, właściciele nieruchomości, najemcy, lokalne media, radni.

VI. REKOMENDACJE

„KOORDYNACJA - PROMOCJA - WSPÓŁPRACA - PARTNERSTWO”

1. powołanie KOORDYNATORA REWITALIZACJI DLA UL. ŚW. MARCIN, menadżera wzmacniającego kontakt Miasta z mieszkańcami i podmiotami gospodarczymi,
2. wykorzystanie potencjału istniejącego miejsca w lokalu przy ul. św. Marcin 53, który należy do Miasta i spełnia funkcję integracji i działań społecznych, ale powinno też pełnić rolę miejsca koordynatora i punktu spotkań dla aktywności podejmowanych w ramach rewitalizacji ulicy
3. identyfikacja jednostek miejskich i instytucji publicznych oraz prywatnych partnerów koniecznych do realizacji zidentyfikowanych celów i zamierzeń,
4. realizacja działań oddolnych: cykliczne imprezy identyfikujące i wzmacniające tożsamość miejsca, ale zróżnicowane ofertowo i przeznaczone dla różnych grup odbiorców np. konkurs na witrynę sklepową, na instaspot, świetlny mapping itd.,
5. tematyzacja spotkań i wydarzeń w celu wypracowania jednolitego programu działań,
6. cykliczność i powtarzalność eventów wzmacniająca markę miejsca – budowanie ikoniczności wizerunkowej ulicy,
7. znalezienie sponsorów, konkursów, grantów, programów wspierających realizację zamierzeń (działania pilotażowe, tymczasowe i stałe),
8. budowanie poczucia przynależności do miejsca JESTEM U SIEBIE JAKO MIESZKANIEC ULICY I OKOLICY – stworzenie mapy interesariuszy i sieciowanie w ramach akcji PRZYPROWADŹ DO NAS SAŚIADA,
9. gromadzenie wiedzy na temat historii ulicy – przekazywanej ustnie przez mieszkańców SPISZ/OPOWIEDZ SWOJĄ HISTORIĘ promowane w formie publikacji czy ekspozycji,
10. kierowanie się PRZEDMIOTEM, a nie PODMIOTEM w działaniach,
11. doprecyzowanie granic i programu rewitalizacji ul. św. Marcin (w ramach GPR) do przyjęcia przez Radę Miasta. uwzględniającego stworzenie centrum edukacji na rzecz przestrzeni publicznej (EDU - Miasto).

Zarysowały się też dwie tendencje pracy potrzebnej dla organizacji i doskonalenia procedur w systemie rewitalizacji. I tę dwoistość kierunków warto podkreślić:

1. Tendencja „pracy od podstaw” (*bottom-up*), która została pokazana poprzez warsztaty. Inaczej mówiąc: przechodzenie od szczegółowych akcji wynikających z

warunków w terenie oraz tworzenie dynamiki działań u partnerów np. gospodarczych, właścicieli nieruchomości, animatorów kultury.

2. Równie potrzebna jest druga ścieżka - organizowanie programów tzw. rewitalizacji „od zewnątrz”, poprzez powierzenie tej pracy koordynatorowi rewitalizacji - zewnętrznemu biuro, instytucji, czyli zewnętrznemu operatorowi, zespołowi, który jest zatrudniony przez gminę na podstawie przetargu, kontraktu i sfinansowany na podstawie umowy. Koordynator jest niezależnym ciałem eksperckim współpracującym z Miastem i reprezentuje obszar rewitalizacji. Warto korzystać z modelowych rozwiązań i instrumentów stosowanych w ramach działań rewitalizacyjnych, które sprawdziły się w innych krajach m.in. Europy Zachodniej czy w USA. Mamy też dobre praktyki polskie, które można wykorzystać jak np. latarnik rewitalizacji w Łodzi czy LIS - Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni, które realizuje zadania operatora rewitalizacji.

Uczestnicy, biorący udział w warsztatach w ramach seminarium „Partnerstwo na rzecz rewitalizacji”, wypracowujący wnioski i propozycje zawarte w niniejszym raporcie:

- 1) Biskup Małgorzata – Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Koalicja Św. Marcin
- 2) Chudowska-Rączka Dorota – Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji
- 3) Dolczewska Aleksandra - Miejski Konserwator Zabytków
- 4) Drożdżyński Lech - Towarzystwo Wiedzy Powszechnej , Koalicja Święty Marcin
- 5) Dworak – Mróz Magdalena Centrum Kultury Zamek, Koalicja Święty Marcin
- 6) Dyszkant Anna - Narodowy Instytut Dziedzictwa
- 7) Fenrych Maria – Centrum Kultury Zamek, Koalicja Święty Marcin
- 8) Grasa – Nowacka Grażyna - Artysta grafik fotograf, Koalicja Święty Marcin
- 9) Garszka Joanna = Fundacja Jeden Uniwersytet, Koalicja Święty Marcin
- 10) Jankowski Zbysław - Stowarzyszenie Śródeja
- 11) Jabłońska Andżelika - Centrum Otwarte
- 12) Jankowski Arkadiusz - Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Koalicja Święty Marcin
- 13) Kazmierczak Bartosz- WAPP Politechnika Poznańska
- 14) Kąkolewska Monika - Miejski Konserwator Zabytków
- 15) Masierek Edyta - Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji
- 16) Łukaszyk Urszula – radna Osiedla Stare Miasto
- 17) Malczewski Jakub – Hufiec Piast ZHP Stare Miasto, Koalicja Święty Marcin
- 18) Morkowski Paweł – Koalicja Święty Marcin
- 19) Oćwieja Agnieszka – Hotel NH, Koalicja Święty Marcin
- 20) Osińska Małgorzata - Koalicja Święty Marcin
- 21) Pazder Dominika - WAPP Politechnika Poznańska
- 22) Pelikant Patrycja - WAPP
- 23) Pękala Magdalena - WAPP
- 24) Piotrowska-Mania Joanna - Hotel NH, Koalicja Święty Marcin

- 25) Poczobut Joanna – Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji
- 26) Rembeza Magdalena – Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji
- 27) Sadowski Marcin – Stowarzyszenie Śródeja
- 28) Skalski Krzysztof - Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji
- 29) Sierocka Hanna – Towarzystwo Wiedzy Powszechnej , Koalicja Święty Marcin
- 30) Stachowiak-Krzyżaniak Maria – Radna Rady Osiedla Stare Miasto
- 31) Schultz Patrycja - Fundacja Jeden Uniwersytet, Koalicja Święty Marcin
- 32) Shumchuk Anastazja – artysta, Koalicja Święty Marcin
- 33) Staniszevska-Miłosz Alicja – Koalicja Święty Marcin
- 34) Szalbierz Wojciech - Fundacja Jeden Uniwersytet, Koalicja Święty Marcin
- 35) Schnitter Anna - Stowarzyszenie Łazęga, Koalicja Święty Marcin
- 36) Wilak Alicja – Koalicja Święty Marcin
- 37) Warchalevska Monika – Koalicja Święty Marcin
- 38) Zandecka Magdalena – Towarzystwo Wiedzy Powszechnej , Koalicja Święty Marcin